

ЗАМАН

Интернет-версия:
zaman.smikbr.ru

2011 жыл
22-чи октябрь,
шабат кюн
№ 205 (18876)
Багъасы 3 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАВАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

В.М. Коконуну «Къабарты-Малкъар Республикага салган къыйны ючюн» деген сыйлы белги бла сауьгалауну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республиканы къыраллыгын кыурагъа социално-экономика айнытууна уллу къыйын салганы ючюн Къабарты-Малкъар Республиканы биринчи Президентин Коско Валерий Мухамедовичи (блгенден сора) «Къабарты-Малкъар Республикага салган къыйны ючюн» деген сыйлы белги бла сауьгаларга.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини А. КАНОКОВ.

Налчык шахар, 18-чи октябрь 2011 жыл, № 148-УП

КЪМР-НИ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНДА

Кѣп магъаналы къурулуша хайырланылыркъа берилликдиле

КЪМР-ни Правительствоосу кезулиле жыйылуунда бек биринчи болуп «Къабарты-Малкъар Республикада инвестициялаптап онла къуруну» республика целевой программасын (2012-2015 жыллада) юсюнден бегимни проекти сюзюлгенди. Аны бла шагърай этген Мускуланы Алиш - экономиканы айнытууну эм сатыу-алууну министри - ол Россейни Президентини Федералыйн Жыйылууга Посланысында салынган борчланы толтуруу мурата жарашдырлыгъан айрык айткъанды. Финансла министрствону программаны 2013 жылда башлауну юсюнден предложение сн жууап берди, ол быллай програманы битубе субъектле да жарашдыркъа керекдиле, ол кырал башчыны буьуруугу, дегенди. Андан сора аны жашауда бардырууга керек болуук ачыны бюджетде белгиленге керекди. Програмада белгиленген мадарла толтуруула, ишислени саны 18 проценте азайыркъды, иш хакъ 20 минг сомга дери жетерки, деп къыйнады ол.

Бу проекти бир торлю чырмауу къыйл керюлгенди, алай Правительство аны къында сюзюлген бегими уа даушлаа чыгаръганды. Сѣз къыралнннн граждан службада ишленгенге юй неда фатар алыркъа республиканы бюджетден ача бѣлюуну юсюнден барганды. Аны жорукълары тохташдыркъан бегим 2008 жылда 6-чы августда чыгарынганды. Энди ол федералый законга кѣлмешгиди деп, РФ-ни Юстиция министрствосу КЪМР-де Управлениосы анга торлениуле кийирлерилен

Акъры 2-чи бетгеиди.

Культура

Сокуровну «Фаусту» Лондондагы кинофестивальны сауьгасына кѣргюзтулгенди

Белгили кинорежиссѣр Эм Къабарты-Малкъарны уллу шѣху Александр Сокуров бизге кесине кѣлени эслерни бурганды. Аны Венециад бардырлыгъан кинофестивальда «Фауст» деген фильми «Алтын асланы» алганы билдирген эдик. Энди уа ол 12-чи октябрде Лондонда ачылган кинофестивальны сауьгасына кѣргюзтулгенди. Бу иги хараны бизге КЪМР-ни Санкт-Петербургда келеси Алъберт Саралы билдиргенди.

Анда «Бек иги фильм» номинацида хорлаганы аты 26-чы октябрде Олд - стрит орамдагы сыйлы Луканы килесасында ѳтергиди. Британияны кинематографистерини институтунда уа ноябрь, декабрь айлада Александр Сокуровну чыгармалары кѣргюзторюкдѣле. Санкт-Петербургда кѣп болмай бардырылган «Послание к человеку» атлы халкъла аралы кинофестивальда аны президентини, белгили россияли кинорежиссѣр Алексей Учител, коллегасын санагъа чыгарып анга «Битулени кинофестивальга салган уллу къыйны ючюн» деген энчи сауьганы бергенди. «Бу сауьганы закий режиссѣр эм тийишли адам алады», - дегенди ол.

Андан сора Александр Николаевич Ульяновск шахарга атланганды. Анда режиссѣрну «Фаустун» Россейде биринчи кѣре кѣргюзтгендиле. «Сокуров санагъа чыкъганлай, зал анга къызы къарла бла тобегенди. Минген артык адам бирден ѳрге турган эдиле. Къарала бир кѣуаун минутну ичинде тохтамагъандыла», - деп жазгандыла Ульяновскда чыкъгъан газетле.

Октябрини алпында кинорежиссѣрге аталгъан Сергей Уваровну «Музыкалыи мир Александр Сокурова» деген монографиясы да чыкъганды. Ол бирик интеллектуал Сокуров а аталган биринчи ишди. Белгили кинорежиссѣр Къабарты - Малкъарда болганы ала да озмагъанды. Не къадар ачыш ишле болгандыла аны жашауунда уа. Ол, Налчыкдеги мастеркоунда студентле бла саламлашпып, Санкт - Петербургда «Ленфильм» бла байламлы проблемагъа къарар ючюн кетген эди. 24-чу октябрде уа ол бизге бизни ара шахарыбызга кѣлгенди.

Марина ХАПОВА,
КЪМР-ни Президентини бла Правительствоуни пресс - службаосы

Тѳгѳрѳк стол

Бир бирни ангылап, тѳзюмлюлюкге жашаркъа

КЪМКУ-ну Улим советини залында, республиканы Жамату палатасы куюлап, «Толеранность, как условие успешного развития общества в полиэтническом, поликультурном и поликонфессиональном государстве» деген темагъа «тѳгѳрѳк стол» бардырылганды.

Аны ача туруп, Жамату палатаны бир бирге тѳзюмлю болуу жаны бла комиссияны председатели Заурби Нахушев кыралда кѣп миллеттин келечилери жарашып жашагъанлары айткъанды. Бизни республикада окына 100-ден артык миллеттин келечилери бардыла, 18 миллет-культура араларын кырагъандыла. Халкъланы аллай келечилери болган жерде «КЪМР-де миллет политиканы концепциясына» проекти жарашдырылганды. Анга республиканы Президентини замандыла эс бургуынан да чертгенди докладчы. «Тѳгѳрѳк столда» жаматуны арасында бир бирге тѳзюмлю болуркъа кереклисини юсюнден аллимлени чакъырларын билдиргенди.

История имуляны доктору, профессор, КЪМКУ-ну Социально-

Акъры 2-чи бетгеиди.

гуманитар институтуну директору Хамитби Мамсуров 16-чы ѳмюрден бѳгюнге дери Шимал Кавказны культурасы къалай айныгъанын, башхагъа не бергенбиниз, аладан не затха юйренгенбиниз юсюнден айткъанды. Кавказда миллетле бир бирлери бла араб, кумукъ, тюрк тиллере сѳлешгендиле. Арта ол ишни орус тилни юсю бла тамам-

лагандыла. Сора орус культурагъа, литературагъа кавказлыаны жашауларына, ити тѳрлерини юсюнден кѣп зат киргенди. Союзну замандыла Кавказда кѣп торлю культура ла шѳкюлдѣ, бир бирни ангылауула къыйнагъандыла, къонышларындан кѣп затха юйренгендиле.

ФОЛЬКЛОР

Тѳреге айланган Нарт оюнла

Былтыр бу заманлада Огъары Малкъарда ѳмюрлѳден бери да халкъыбызда жорий келген, арт кезуиледе тохтап турган Нарт оюнла жангыдан къурылып бардырылганды. Бурунгу элибизде - Тура Халыканы уллу аруу ѳзенинде арт кишиле кыюл таш атып, тутушуп чарышса, дагында башха оюнлада кеслерин синагъан эдиле. Кызыла да жырладыла, телеписди, Малкъар драма театры артисттери къысыа оюнла кѣргозтѳдиле. «Эрирей» да, ачыш жерлерин айттып, ары келгенлени ырызасы этген эди.

Кѣп адам келген эди ол кюн ары. Кѳрегерлерине къуанып, уллу заууклуук да алып кеткен эдиле. Аны кургарган Тѳтуланы Хадис бу огурлу ишни тѳреге айлардыркъа деген

Огъары Малкъарны 1-чи номерли школуну къуаууну байракълары бла.

Нарт оюнланы бек аруу къызы Гадийланы Асият.

эди да, ѳзѳне кѳртчи болуп, озганыый кюн Нарт оюнланы экинчи турун бардырганды. Бу жол а оюмда Огъары Малкъарны экинчи номерли школунда болула. Эрттеникде тауну къууларын бупутла баса тѳбегерин эдиле да, жауун жауса, къыргышда тѳсверге жарамыз деп, адамланы школгъа андан жайгъан эдиле. Алай болгъанлыкыгъа, оюнда бек сеѳир бардырыладыла. Спорт оюмда да бар эдиле, бу жол а адетлерибиз бла байламлы

тѳрелеге да уллуркъ эс буртуган эди. Школуну директору Жанорзаланы Борис эм устазла келгенге бел жарыкълы тобедиле.

Уллу школуну аруу, кенг арбасына кѣп адам жыйылады. Улайгъанла, сабыл-балий да бардыла. Таматала узун шиктикле олтургъандыла, жашла, къызла горѳн тургъандыла. Алары алпарында эли администрацияны башчысы Нѳгерланы Байдуллы сѳлешти: «Элибизден кѣп ачыш адам чыкъганды. Алары санаында устазла, арчлѣ, къырал къулукчына, алиппе, урушда, урунуда да кишиликлери бла ачыш ишлери бла атларын иги бла айтдырып, халкъыбызгъа кѣлгѳктѳ айттиргенди. Алпыдан бери Тѳтуланы Хадисни, Аны хайы-рындан элибизде иги жол ачылды. Былтыр оюмлада ол азын тѳреге бурунгу айтхан эди да, ѳзѳне кѳртчи болгъанды. Энди мындан арысында бу иш ичугулай этиле турууна йкѣнабыз. Ол алай болууна къолбугудан келгени аярыкъ тѳюибюб. Андан сора боза аякны жазыуу Таумырзаланы Далхатга бердиле. Акъсакълы эли адамчына, ары келгенге аруу алгышта айтты. Аны зындан Бзынганы орто школуну окуучусу Рахыйланы Диана, Нарт

оюнлагъа атлар, аруу назмуусу окуйдду. Сора оюмла башландыла. Школун спорт залында арт кишилени араларында жиге тагылуудан, тутушудан, билек кюч синаудан зришюле бардырыладыла. Школун бир жѳнѳнда уа къыйну терк оюп, кеслерин сынадыла. Мѳкялми алпында уллу арбозда уа кѣп адам жыйылганды. Былайда уа тишярула къюл усталыклары турра этедиле. Юйлеринде урбан кишилерини, жюч калгъан зыгъон кийимлерин, ишлеген сурталарын кѳргозтедиле. Дагында былайда миллет кийимлеге багъа билчиликки. Андан сора да, зришюге кытыш хана халкъыбыз болуп заманладан бери тойлада жазылуучу байракъланы келтиргендиле. Ала, байраклары жазгандан сора да, хар тагылгъан затны магъанасын айттып ангылатаркъа керекдиле. Быланы барысына да жюри тѳнгылы къарды. Председатели уа белгили балетмейстер Кудайланы Мухтар эди. Анга болушчална уа Таумырзаланы Далхат, Мускуланы Сакитан, Асанланы Кулина, Абдулпаланы Марина, Болуланы Руслан эдиле. Кийимлери юсперинде жарашагыларын, жорюшерин, тѳспегенерин, жырлагъанларын да тинтип жюри Нарт оюнланы бек аруу къызына - Айсуратха - Огъары Малкъарны Совет Союзну жигити Умайланы Мухажирни атын жорюткен школун устазы Гадийланы Асиятны тиийлиш кѳргенди.

Акъры 3-чи бетгеиди.

Жазыпыу-2012

Огурулу сѳз нѳгеригиз болгъанлай турсун!

Хурметли окуучула!
«Заман» - миллетибизни жангыз газетиди. Аны бетлеринде малкъар халкъны культурасынын, тарыхынын, бѳгюнгѳну жашаууну, айтхыкъ адамыларыны, жетишмелерини эмда жарыуларыны юсперинден басмаланган материалланы сиз бир башха изданини да табылыккъ тѳююлюксюз.

Алайды да, жазылыгыгъа, билеклик этигиз кесигизни газетигизгъа! Кѣлпир 2012 жылда да ол сизни кертти шѳхѳтугъу, огурулу сѳз нѳгеригиз болуур деп ишанабыз.

«Заман» газетини редколлегиясы.

Бизини индексибиз - 51532

Айыруула - 2011 Торлениуле кийириледиле

Кырал башчыны сайлау, муниципальный органлагъа бла Кырал Думагъа айыруула жорютѳлѳп турган законлагъа кѳре бардырыладыла. Алай алагъа дайым да торлениуле бла къышыкъла кийириледиле. 2011 жылда болуук айыруула да бир-бир жоруккъа торлениуле диле. Аладан бири-биртини жангыдан жыйылгъан подписыны саны 150 мингге артты азайтылганды. Регион парламенте жерлени ючден бирин алган партияла уа Россей Федерацияны Кырал Думасына айыруулагъа кытышаркъа заваяк берген заманларында подписиле жыйындан эркин этиледиле.

Бу жолгу айыруулада дагында бир жангычылык болуукду - тинтилик подписыны санына да чек салында. Тинтилик подписиле битубе болотелени 35 процентинден кѣп болмазгъа керекдиле.

ГЕЛХАНЫ К. В.,
РФ-ни Министруну коммерциялы болмагъан организацияланы ишлери жаны бла бѣлюмоната таматысы.

Законлуук сакъланырын жалчытыркъа

Къабарты-Малкъар Республиканы прокуратурасында Кырал Думаны алтынчы чакъырылууна былай 4-чу декабрде болуук айыруулагъа эм 2012 жылда Россей Федерацияны Президентини айыруулагъа жазырынган эм аялдуу болуук кезинде кезинде къурылганды. Анга прокурорла жалчытынуу вопросларына аталып, кенгеш болганды. Анга бир къауун министрстволаны бла ведомстволаны келечилери къытышандыла.

Республиканы жеринде граждандыны эркинликерин къыруулауу жалчыты мурата КЪМР-ни прокураторуну буьугуу бла энчи ишни къауун кырагъанды. Анга прокурорун биринчи орунбасары Жѳкеланы Алик башчылык этеди. Алай къауула республиканы битубе шахарларыны, районларыны прокуратураларында да къурылгандыла эм ишледиле. Алагъа айыруу каманичлары кезуинде жашырын къюл кѳйрѳе туруп законла толтурууларына, граждандыны айыруулагъа эркин къытыштарынын жалчытынуу дайым надзорлук этгенлей тургура буьорунганды.

Регионлада социальный къауугъа чыкъмаз, айырулагъа чырмауук этген эм жамату-политика болууну буьугъанла болмаз, социальный сферда граждандыны эркинликлерине бууукъукъ этимез ючюн, прокурорла кѣз-къулак болгъанлай тургура тийишдиле. Айыруула бардырыла туруп, алагъа бир торлю чырмауук этреге, айыруу комиссияланы ишлерине къытышаркъа арталыда жарамагъаны эспертиргенди.

Ич ишлерни органиацияны оператив къауумларына Ара айыруу комиссиясы субъектлени айыруу комиссияларыны ишлери сюдые тошюп эм сюдно оюноу бла терселенген кандидатла болгъанлары эм ала администрацие жулхуа тартылганыла бла байламлы элимилерин болжагъа салмай толтуруркъа деп буьорганды. Аны бла бирге ала айыруула алыз законсуз агтация материалла болмарына, алары сыйыркъа, ол торлю шартланы юсюнден тийиш айыруу комиссиягъа билдиргери керекдиле.

Аладан сора да, кенгеште битубе айыруу устакланы эм ала тийрелеринде къоркъусузлуукну жалчытынуу юсюнден да сѳз барганды. Айыруу документлени сакъланууу жалчытынуу жоруккъа агтация материалла болмарына, алары сыйыркъа, ол торлю шартланы юсюнден тийиш айыруу комиссиягъа билдиргери керекдиле.

Аладан сора да, кенгеште битубе айыруу устакланы эм ала тийрелеринде къоркъусузлуукну жалчытынуу юсюнден да сѳз барганды. Айыруу документлени сакъланууу асаямлы информация органла бла байламлы жорютѳнуу башха бла тамата болушхычуу Олыга Нѳбетова билдиргенди.

ФИДЕ-ни Гран-при

Къытайлыла - алчыла

Сиз кюлорге да болуруз, алай Сюз Ччоу бу жол да кытды! Ким биледи, жулдурманы алай зат тошген болура анга Налчыкде неда къытайлы къызчыкъ, керти да, бек кючю шашагъачмыды. Сам, ол да, баш да болура. Къалай-алай десек да, ол хорлагъанды. Сюз хар партияссында да аны бирисине ойнангана бек къыйын болуула кыруап турганды. Ма Тяньна Косиничев къызла. Ноувондилы къуруулауу хайырлангандыла къызла. Анда Ччоу пешкасон д5 И берип, алай бла Тяньнаны хорлады. Бу турнир къытайлыгъа артыкъ аламан токой эди. - Бу жолгу турнир менки токой эди, дегенди Тяньна. Жаланда бир партиязы кы-

Акъры 2-чи бетгеиди.

<p>Шимал Кавказ кюн сайын</p> <p>2 бет</p>	<p>Ачыкъ жорекни саламы</p> <p>3 бет</p>	<p>Сыйлы жолочулуккъа атланырдан алгъа</p> <p>3 бет</p>	<p>Бир ыйкыны гороскопу</p> <p>4 бет</p>
--	--	---	--

Көп магъаналы кыруулушла хайырланалыргы берилликдиле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

КыМР-ни уруну эм социалдык айнатуу министрлиги Тобойланды Алберти айттуу бла республиканы жеринде сабийге терк психология болушук берича шыныу-лукчу телефонууну ишин андан ары бардырууну юсонден келишим болжалы созулганды. Альберт Исмакович бир битеруссий номери болган бур телефону 2010 жылда октябрьде тохташтырылганды, ол кесени хайырли көржоттеди да белгилегенди.

Росвийни Илмула академиясыны Кызбарты-Малкыар илму арасыны Гуманитар тинтилени институтунда ишлегенлини саяны кышууну юсонден буржукуу прокети да даулаш-ла туудурганды. КыМР-ни би-

лими бирэм эм илму министрлиги куулугуну толтурган Сафарби Шагалосов сөз дин бла бай-ламык бек магъаналы бөлүмнө ачынуу юсонден баштаптын аңгылатханды. Алай бирле ол бөлүмгө жаңы адам аймай, аны институтта шөндү ишлеп тургангадан кызуралга нек жарамайды, дегенди. Адиб Арегоров да ала жаңы болганды. Алай бла Правительствону бур буйругуну прокети арт болжаша салынганды.

Жыйылганды культураны министр Руслан Фировун «Нальчик - Север-Кавказ федеральни округну культура арасы» деген фестивалга хазылануу кылай барганыны юсонден тынгалаганды. Ол айтканга көрө, фестивалды РФ-ни Калькутта министрствосуу башчылык эмда кыташуу

бла бардырыллыкды. Анга Улуу театры солисттери, ол санда Елена Образцова, Моисев аты тезеусу ансамбли эм башка белгиле коллективе келликдиле.

Сөз ача бла республикалык бюджетден жалчытылганды кырал магъаналы кыруулуш-ланы бла объектени тизме-сини юсонден беримге тор-лениуле кийриуню юсонден барганды, Руслан Фиров анга Музыка театры да кышбар-ларын тилегенди. Мукуланы Алей билдиргенчи, бир кыуаму объектни таммалп бошугау кыошак халда ача 1 милли-ард 700 миллион сом бөлүн-гөн билдиргенди. Ол ачага перинаталды, онкология арала, Адиховка школ, Анзорей-де болницка ишленирликте эмда жангырыллыкды.

Правительствону членлери ол тизмеге Музыка театры да жедире, быйлы аны ахырына жедирге ону этгенди.

Жыйылганды КыМР-ни жаш тейлюн эмда жамуат бириг-уени ишери жаңы бла мин-истрлиги куулугун толтурган Борис Паштовну республикада телевидение кылай айтыл-ганыны. цифровый телевид-ениеу тохташтыруу не халда болганыны юсонден бил-дириуню тынгалаганды.

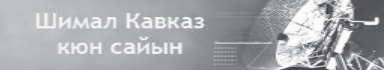
Адиб Арегоров цифровый телевидениеге кыачан кырал башлыктыкы деген сорунуу, ол 2013 жылда деп жууап бер-генди.

Төредө болганчы, бир-бир кылоясыз, сакат адамга эмда кыыйындыкка тошго-ленге ача болушук этуноу юсонден бир неча буржукуу

прокети да кыабел көрөлгөнди. Бу жолите да кыйырма адам-га тыорлю-тыорлю кереклери ача берилгенди. Андан сора да, Кызбарты-Малкыар Республи-каны Правительствону онуу бла Россей Федерацияны Граждан кырууланууну, кыйын болум-ланы эмда табигьат кыйын-лыклары кетериуну ишери жаңы бла министрствосууну КыМР-де Баш управлениясина 520 ми сом бөлүнгөнди. Ол ача Тырнаууу шахарада 2011 жылда 6-чы 7-чи октябрьде терактны хатасы жеткенге юлениширинчи.

Правительствону жыйлынууну да башха волпросла да сюзол-гөндиле. Аны Правительствону Председатели биринчи орун-басары Адиб Арегоров бардыр-ганды.

ТЕКУЛАНЫ Хага.

Шимал Кавказ кюн сайын

Мурдор таш салынганды

Волгоградда «Родничок долина» деген жашу журтланы жаңгы микрорайону кыруулушу биринчи мурдор ташы салынганды. Облостын администрациясынын пресс-службасында ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтханына кере, жашу журтланы бу комплекси ачы жыллада бек улук кыруулуша саналыкты, аны территориясы 72,5 гектарды алыкты.

Микрорайон «Росвийни граждандарына - учуз эм жаралуу жашу журтла» деген бек алга тамاملарныкы миллет прокентни клектеринде ишлениркиди. Ал урумда ош кылаты, көп секциялы 16 кой ишлер мурдор барды. Ала эконом-классыла болушукдула. Быйлада, жашу журтланда сора да, жашу журт-коммунальни, социальни, жамуат иш байлалыкларына объектлери болушук-дула.

Пресс-службада айтханына кере, жаңгы микрорайону биринчи мурдор ташын орнатууга РФ-ни Регионаларыны министрствосууну «Федеральни инвестиция программаларына жашауда бардырыкы бириктирилген дирекция» деген кырал учуредиуну начальниги Ферман Еляноукин кыташканды. Аны айтханына кере, запаска эркин этилген аскерчилер жашу журтла бла жалгынгырга толук жетер кылыкы бир ача берилгенди. Волгоград облостунда ол ишлеге деп «Федеральни бюджеттен 552 миллион сомдан аслам ача берирге деп тохташтырылганды, андан шөндөгө дери 452 мигом сому берилгенди» дегенди Еляноукин.

Бюджет ырысхыдан кыоранчла - ашпынган эсе көр

Федерация Советни Комиссиясыны РФ-ни Сөтпөйлөтө палатасы бла биргеле Владаикавада сенаторла бла бардырыла турган кеңешинде «РФ-ни субъектлери ому муниципальни кырууларында контроль-сөт органды кылай кырууланууларыны эм ишленгендигин тириндерини юкөткөндө» деген сөзүмдөгү маани ачкылардан ачыла тибери жашауда бардырылп башлаганыны регионала бек улук магъанас барды» дег билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Шимал Осетиядан Федерация Советни члени Олег Хацаев.

Федерация Советни комиссиясыны председатели айтханына кере, Россей Федерацияны Сөт палатасыны председатели Сергей Бабурин билдиргенине көрө, шөндө Шимал-Кавказ федеральни округга улук эс бурлады.

Ростовда - XI Халкыла аралы Бизнес-форум

Дондагы Ростовда XI Халкыла аралы бизнес-форум ишин башлады. Ростов облостын правительство ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтханына кере, форумга кыташкыларды 5 миңден аз болукту тойлоду. Ала экономикалы шөндөгү секторуну, кырал эм финанс институтланы, гиче эм орталык бизнеспини эм илмуу келечилери кыташкыла.

Донда болукту бизнес форумуну баш мураты - конкурентлик атылык продукцияны чыгаруу, инвестиция келиче этиуду. Ол мурат бла форумуну майданларнда гиче эм орталык предпринимательствону «XXI өмүрүнө технологиялары» деген экинчи регионна аралы специализацияланган инновация өнүмдөр ишленрикди.

Бизнес-сообществога өз табгылыктык персоналды кыралмакы Беларуссияны, Украинаны, Турцияны, Германияны, Кыргызстаны, Польшаны, Японияны, Кытайыны Францияны келечилери бла тыозонлөй келишлеп теер. Ишин ол халда кыурага, байламлыкка тохташтырылганды Халкыла аралы биржа кыруулары Тувазы, Ала Белоруссияны, Украинаны, Турцияны, Германияны, Кыргызстаны, Польшаны, Японияны, Кытайыны Францияны келечилери кыташкыла.

Чай чапыркакладан - 310 тонна

Сочида чайны дуньяда бек север жаңында башчаларында чай чапыркаклады башташганды. Шахарны администрациясынын эл мектебинде Александр Тейчи коллективни ардуулануу управлени-сында ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтханына кере, Сочи мектебинде быйыл 310 тонна чай чапыркак жыйганында.

Управленианы начальниги Алексей Дворницкийни айтханына кере, быйыл чай өсдөрүнө ачык ахыр жылланы ичинде, жаңгы чай бахчалы кыруулардан сора да, чай кырдыканы жараштырууну кыруу кырууларынын ишинде эмдө кыташкыларга жыйууну иги көбөйткөндиле. Сочины чай өсдөрүнө чолонери 2014 жылда, чай чапыркак жыйууну бир миң тоннага жетдирди, Олимпиданды кыонокьяларны татылуу чай бла сыйларга айтадыла.

Биринчи промышленди ачкы бахча Кыра тегинизи жагысында жез жыл мындан алда кыруулардан эди, энтга да ол бахта тирлик Иванча турдуруу кырууларынын ишинде эмдө кыташкыларга жыйууну иги көбөйткөндиле. Сочины чай өсдөрүнө чолонери 2010-2011 жылда тирлик элита сортлары Москвада бла Красноярда бийик каачтуулук чай ючүн бир бөлөк сауга эм майдалла алганында.

Крайны администрациясында - саугыла

Кыононы академиялы кызаак кырал оруну 200-жылдыгына Краснояр крайны администрациясы кырал саугыла бла белгилегендигин губернатор Александр Тейчи коллективни ардуулануу саугыларда деп 5 миллион сом, 500 сценна костюм эм жырчылар эки фарга бергенди, деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине регионну администрациясынын пресс-службасында.

Губернатор, андан сора да, аты айтылган коллектив узаак бармай жашу ишин бардырыча эм сонорлар көржотсоруу кеңи заллары болуучу, иштерин ахшы студиялар бардырыча терге айтканды. Жаңгы журтла фахмулу сабийлене окутууга школ эм аты айтылган кыононы кызаак хоруну историсыны музей болушукдула.

Хорну убюлей концертине кыруу Красноярдан окууна 5 миң адам барганды.

Хаж кылыгында Ингушетиандан - 1500 адам

Исламны сыйлы жерлеринде Сауд Аравияда хаж кылыгында быйыл Ингушетиандан 1500 адам барлыкчылды. Аны юсонден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине республиканы муфтиятында билдиргенди.

Источникни айтханына кере, Грозныйден Сауд Аравияга эки самолөт учканды. Энтга да ары хаж кылыгында барлыкчыл адамланы алып 6 самолөт учкырылды. Нальчикте аэропортундан да эки самолөт барлыкчылды. Ингушетиандан эм башха аэропорттандан самолөтланы учалганыларда авиала самолөткө учуучу эм кыоноуу жолла жангырыла турганылары бла байлалмыды.

Ингушетианы башчысынын пресс-службасында билдиргендерине кере, Юнус-Бек Евкуров эм Ингушетианы муфтинги Исаа хажи Хамзоев хаж кылыгына барууну кырууу волпросларын сөгдөндиле. Евкуров хаж кылыгына барлыкчылды Ингушетианы территориясында да, хаж кылыгына барлыкчыл жолларнда да, тууган журтларына кытайында да ахшы болумла кыурага керекиди, дегенди.

Битеу кично - терактланы азайтырга

Быйлыны озган толгуу айында Шимал Кавказда бандит подполкыны 35 башчылыгы ытлорлоттегенди, 40-дан аслам теракт болду-канында деп билдиргенди РФ-ни ишленрини министри Ханыкалда оперативни алда бардырылган кенеште.

Быйлыны - озган 9 айыны ичинде Шимал-Кавказ федеральни округну субъекттеринде террорист магъаналы бузукчу ишлени саны 40,8 процентте азайтырга он болганды», дегенди министр.

Аны айтханына кере, Кавказда болумну туугучу этиуде аскерлени эм сөт стуртуура ахшы ишленрик РФ-ни ишленрини министри Ханыкалоу коршонолери баш магъананы тутканды.

Бир бирни аңгылап, тейсюмлюлюкге жашаргы

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Бу институту ата журтну историсы кафедраасыны профессору Елена Алажова, толеран-тостуу кылай аңгылаганыны аңгылай, быйлы дегенди.

Россейде патчаны тайдыр-ганды, озган өмүрнө 90-чы жылларында кыралда тор-лениуле башланганда, хар этнос кеси аллына болууча итинген көзүлөни да көргөн-биз Мен аңгылагандан, толеран-тостуу урушу культураны мааниликте культурасы бла алышыдыруу. Бир бирге тейсюмлюккө көп кыралланы конституцияларында барды, ала бла бирге уа РФ-де да. Бизни республикада миллетчилик, расизм деген залпа жокдула. Жаш тейлюн арасында даулаш не ючүн чектыганы тинтен-биз. Кызы ючюн сөз чыгайды, экинчи уа жаш адамны тап койтмегендиле. Ол себептен биз, преподавательле, ача-налары юйрөтпөлөганыны берирге кюрешибиз.

да барды. Ахова жарашып жашу этнуно юсонден Кыранда, Библинда да не айтылганыны юлөгө келтиргенди.

Бек сейир, бек алаамат сөз-лөшгөн КМР-ни Жамуат палатасыны билим берии, илму,

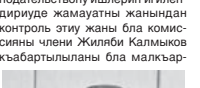

Абшаланы Магомет.

жаш тейлю политика эм спорт жаңы бла комиссиясыны пред-седатели комисстиги Абшал-аны Магомет эди. Көп болмай Абча учу Индонезияга халкыла аралы конференцияга барып

памлашканы да. Анга бизни СММ-ле да эс бурсала керек эди. Бир бирге тейсюмлюккө ючүн, республикада жашагана барсы да законга бирча бойжунурга кереклисин да чертип айтханды Магомет Тахировичи.

Кыоркусуулукту, низамны сактау, власть органдыны зако-нодательствону ишлени ингледируда жамуаттын жаңындан контроль этиу жаңы бла комис-сияны члени Жилиби Калмыковы кызбартылыны бла малкыр-

Анзор Лобжанидзе.

лыны историларны юсонден тынгылы окуу китапла болмаг-чыланы, ол дөрслеге аз заман берилгенне аслам эс буруп сөвлөгөнди.

КыМКУ-ну доценти, историа илмуланы кандидаты Юрий Мурзаханов Израильде эки элде жашаган черкестилени юсер-ринден айта, ала, араблыла, не израильчиле бла тойошмок, тынч жашай билгендерин чертгенди.

Обзелени «Рион» миллет-кул-тура араларына таматасы Анзор Лобжанидзе, КыМР-ни Мусул-манларны дин управлениыны келечиси Анжела Амшкокова да жарашып, бир бирни аңгылап жашаганын жеткен болмаганын айтхандыла.

Жаңгы технология

Жумушланы тамамларга - информация киосклары

КыМР-ни Уруну эм социаль-ни айнатуу министрствосу 19-чу октябрьде биринчи информация киоскуну (информаты) орнатканды. Ол республикада жашаганыларга социальни жаңы бла кырал жумушланы юслөндөргөн информация береди, деп билдир-гендиге министрствону пресс-службасыдан.

Бу киоскуну министрствону юйөндө орнатканды. Бир кыуам замандан биришер кыонокто бойсунган учуредени-лада бла территориялы управлениинде да болушукду. Саулайда 37 информация киос-ка ишлерликте, аланы хаккысы хайырлангырга онг болушукду.

Информация киосклары ор-

натхан проект Кызбарты-Мал-кыар Республиканы тийресеиде электрон правительство кыура-рын кезиуде бардырылды.

Информатыны хайгыры бла адамла РФ-ни кырал жумушла жаңы бла порталны, КыМР-ни Президентини сайтына да кири-ге болушукдула. Хайырлануучула бур жаңы бла жумушларын тындырыча кылай документе керек болушканын, организаци-яны турган жерлерин, ишлеген графиклери да билдире онгла-ры болушукду. Информат дагыда хайырлануучула «адреси бла социальни болушук» автома-тизациялы системада тейлене юсонден информация бла шаг-ырейлери оңг береди. Хар киоск да Интернетте кыошулууду.

Бизни корр.

Кытайлыла - алчыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Ванзюнону Гран-приде умтуу алай бла толтырды. Анга да кыра-май, ол алыкы «Чар Ото» бөл-гөн болгоно Ким Биладэ, эки кытайлыла дер кыоноуу тенд эсе-гени келпирше неда Нальчикде экиси да бир бирге «Кытамы соебирле».

Монголту Батуул бла Алек-сандра Костюк тобшенинде. Жарсырга, Александр туринри ахырнда да алаамт болмады. Босада ону уа бар эди Дунья-ны экс-чемпионыны, биргесине сыйганын жорлоп, иги да кыоноу болганды эди. Алай биринчи кон-трольдан сора кеси кыоллары бла

ганды. Бир бири изындан юч кере кызыртыгындан сора дуньяны экс-чемпионыны халы игиди дерт айткысы эди. Босада Александр Стефанов, хар заман-дан, кесин кыоноу алып, ару юч көргөткөндү. Анга Надежда Косинцева да болушканды оюну башында. 25. - №4 атлап, кыра-лагы аламыкы бергенди.

Мени ону табырарак эди, - дегенди Антоанета. - Алай болуучу кылай бла тап этер амалны уа билмегенме. Босада сөйтпөтөрдан сора балмак аяк фигурала оюну тенг боуурга ушан тура эдиле. Тюзон айтылды, деп бир изында-дан юч кере кызыртыгандан сора бу

Анжела Амшкокова.

Мамиляны Айнй.

ону учурындарынды. Оюнуу башында мени бир торлю оюну жок эди да, бу партияны жорлурт ючүн, не амалны да эткенме, - деп жегндиргенди Тууп. - Алай босада бир ауук тажыйгында бирге ойнаган манга кес «болушканды».

Екатерина Ковалевская бла Алиса Галламова сабий заман-ларындан бери да бир билерли бла ойнай келдише. Аны сөбөлги кылай бир кере жорлаганды. Биздин, кызыртыгандарын да эсеринде тутмадык. «Арт жыл-лада бир бирибиз бла бек аз тобогенбиз», дейди Алиса. - Алгма мен кетпеме шамкытадан, андан сора Катя көп заманы эришпеуге кыташтыгы турганды».

Ковалевская «сцилланы» амалы с 3.04 хайырланганды. Биз жолу тобошуде ол арткыны магъаналы тойлоу эди. Алиса эки 20 эди, алай бла акыла бир 4. - 4.95. Алай бла ол патчаны жаңында контрактта этер амал да кыураганды кесине. Босада кыралы 19. - 04 бу атпаны эслеме койгандыла. Аны изындан 20 эди, алай бла акыла бир кесек онтурак болдыла. Катя биргесине эришпеген быйлы барып 28.Кв2 он бергенди. Алай бла партия тенг эсеп бла бош-

Николай Сахвалов.

бек иги көрөмдөгө. Манга уа энді болукту Европаны чемпионатыны аллында оюм этерге керекки, - дегенди Надежда. - «Ху, бу турнир манга артык аламык тойлоу эди. Энди аны сылтауну илгерге керекки. Нек дегенде жолу заманда эки кере көп жуупулы болушкыма кесим оюм, команда ючюн да».

Европаны чемпионкасы Викториа Чмелите Нишаны испаныя партисында амалы сайлап кыра-ты эмда сейдрил оюну башлаганды. Алай, бир кишини да эсине болмай турганыла, 18. - V05 бу атпандан сор ол хар атпандынан бир халат жиберип башлаганды. Акыла кыралланы патчаны жаңында бир торлю амал этпей, эркин жорорге койганында. Катерина Лагоуца башламчылыкны берирге тошгөнди. Сөзсюз, украиня гроеминстер кырууланууда битен онгу хайырланганды. Алай Викториа Чмелитине акылы шык-мангыча алай торлю позицияла жаша кырууланууу тойлодуле. Эндилдеде литвачы шахматыны артык лядский хайырланп жорлаганды. Викториа Гран-при-ни экинчи жери ючюн алыктын кор-сей бардырыча болушукду.

ХОПЛАНЫ Марзинт.

Культура

Сау бол, «Балкария»!

Көп болмай Прохладный ша-харда «Балкария» кырал фоль-клору - этнография ансамблины алаамт концерти болгонды. Ол, керти оюнда да, сейир ингри эди. Ансамблны хар номерине кызыу кысрала бла тоюп, алдай аруу төпсөунени көрмеген кырауучу сахнадагы артистлени улпу ырызлыкы бла аштырганды.

Культура дворцонин залында малкыарыла, баям, 30-ге жете болур эдиле. Аны толтурган орсулуу уа бир жуукчу адамла-рычаңа кыуангандыла артист-лени ухнерлерине, усталыкчы-ларында да «Балкария», сөзсюз, шакарчылга малкыарыланы бла кызбайлыны бурунку культураларын, төпсөунлени көржоткенди. Залда отпурт туралмай, бир-бирле уа, сак-

нагва атылып чыгып, артист-лени бигерлерине төпсөуге барганында. Ала сопистени чырмаганыларына сөз жокду. Алай бу алаамат төпсөунени биринчи көргөн кырауучула, кеслерин тыямай, хурметле-рин, сейирлерин алай торлю билдиргенди. Ансамблны биргесине келген жырчыла уа халкыларыны орте заманадан кылтган жырларын айткандыла. Аланы сөзлөрин аңгыла-майын кырауучула максамлар-зындан, тилин аруулугундан зуукулук алганында.

«Балкария» голпуну төпсөген-дени сора уа сахнага залдан голпе, башха саугыла бар-гандыла. Кырауучула артист-лени хар бири бла сөвшөргө, танышырга сойгөнгелерин билдиргенди. «Дагыда кытайт

келгиз!» Биз сизни сөебиз!» - деп кычыра эдиле. Биринчи көрө «Балкарияны» эки жыл мындан алгач Москвада Колонный залда көргөн эдим. Ол заманда аңгылаган-анна ансамблины башхаладан эччилерин, төпсөунлерин, кий-илерини аруулукларын да. Бу фахмулу жашла бла кызыла мени шахарыма жашаганына кызуандыргандары ючюн жорек ырызлыгыны билдир-герге оюме.

Прохладный, районда чык-гын юч газетде уа ансамблины концертини юсонден жазып, сурталлары да берип: «Браво, «Балкария!»», «С триумфом, «Балкария!»» - дегендилье.

Николай САХВАЛОВ, Прохладный шахар.

